

d'aplicació multiforme venia a coincidir amb homònims ben inconnexos com el nom de persona germànic (*Urius, Uro*, Först., 1482-83); o Coll i Bosc d'*Uria* entre St. Esteve d'En Bas i la Vall d'Hostoles, que ve de SILVA AUREA 'fageda rogenca'.

Més recerques necessària la semblança amb una arrel designant 'aigua, pluja, raig, líquid', que en la forma -UER-/UR- s'estén des del tocàric, el sànscrit i l'irani fins a residus esparsos en dialectes i noms propis grecs i NLL fluvials de les àrees gál·liques, veneto-illíries i centroeuropees, i fins a l'escandinau antic: recordem sànscrit i tocàric *vár* 'aigua', esc. ant. *ūr* ('lovonrig'): rius *Ar-aur-is, Mel-aurus*, noms de rius *Worm* a Alemanya i Anglaterra: veg. *IEW*, 80; Whatmough, o.c. 64; Krahe. *Unsere ält. Fluss-N*, 39. El que dóna matèria de rumiar és que tot això en conjunt s'enquadra dins una forma alternant AÜER-/UR- dins un marc sistemàtic i gens extraordinari de la morfologia de les arrels indoeuropees. El mateix Mitxelena es planteja la qüestió de si el mot basc *ur* no seria un manlleu de l'indoeuropeu (*El Pasado de la lengua vasca*, 154). De retop això podria induir-nos a pensar si el NL de Cerdanya no seria reflex d'una llengua indoeuropea (cf. la parella *Alp/Alf*, art. supra). Res d'estrany, doncs, ni digne de gaire nota, que es formés a base d'això, un nom propi *URISA*, ja en britònic antic, ni dóna peu a més especulació entre basc i indoeuropeu, com la tempteja Hubschmid (*Kong.Nfg.* 1958, II, 300).

Però descartem el dubte pel que fa a *Ur*, és molt més versemblant que el que hi ha entre el nom basco-ibèro-aquitànic de l'aigua i aquesta arrel nòrdica és una mera homonímia fatal entre mots o NLL brevíssims, i de sentit tan elemental. És sens dubte el pensament de Mitxelena i també de Pokorny (que en l'art. de *IEW* no diu res del basc entre tantes llengües i noms que hi consigna). És el «paisatge toponímic» que ja ens ho treu del cap: el cas d'*Alp/Alf* és gairebé únic a Cerdanya, entremig d'una trentena o més de noms de pobles de clara etimologia bascoide.

URDOSSA

Bosc a l'Alt Pallars, en el terme de Montesclado, agregat al mun. de Farrera. *Pron.*: *urdósa* a Farrera (1933, LL. 22, p.80).

Nom pre-romà, un de tants de la zona de toponímia bascoide, tan general en aquestes altes valls, dins el grup que estudio en *E.T.C.* I, 83, 117. Derivat del basc *urde* 'porc', amb un sufix ben conegut també com pre-romà i d'aquesta família toponímica. Però repararem bé en el duplicat de sufixos parònims: *a*) a base de -QS (o -QSSÉ o -USSE), i *b*) a base de -QSSÉ, aquest més nombrós i l'altre no rar. *Urdossa* ve de

(*a*). (Veg. *E.T.C.* II, 37, i *Brz.Nfg.*, 1973, 204 9c.). El d'*Urdossa* és doncs, el mateix sufix de *Aós, Berrós, Gramós*, diferent de -ós, *Alòs, Seròs, Garòs*, etc. entre els deriv. del bc. *urde* n'hi ha de tots dos sufixos, amb -ós: un *Urdós* a Sule i un altre a Be-Nabarr (distr. Oleron), *Ordués* a l'Alt Aragó, mentre que el nostre és amb -ós, hi ha doncs, el mateix duplicat que en *Alòs* (Àneu) / *Alòs* (Balaguer), *Casós* i *Casòs* tots dos damunt Pont de Suert, l'un al N., l'altre al Sud, *Viròs*, bosc a la Vall Ferrera (art. supra). *Virués* al sud de Burgos.

Altres NLL bascos derivats de *urde*: *Urdax* i *Urdac* a. 1712 (Mitxelena, *Congr.Int.Onom.* 1955 II, 5). Una part d'aquests noms tenen term. femenina, tal com el present *Urdossa: Biscarosse*, *Seignosse* a les Landes, *Urgosse* en el Gers (distr. Condom).

N'Urella, Estància de ~

Men. dins la part Nord (Favàritx) del te. de Maó (XLIV, 56.11), caldria trobar més inf. que la pron. *nurèl̥a* anotada a l'enq.; sota aquesta forta reserva es pot suggerir que sigui secundària i errònia l'anàlisi amb N' (o *Na'*) i vingui de *norella d'un cpt. aràbic *na'μ(a) èl-Lab*, «superlatiu islàmic» de *na'ūra* 'la gran sènia; sènia rica'; cf. *nora* en J.Roig i *na'ūra RMa.* i *Palc.* a l'art. *noria* del *DECH*.

URGELL i *URTX*, que estudiarem en un mateix article.

URTX poble de Cerdanya, d'antiga importància, 6 k. al Sud de Puigcerdà, a la vora del Riu de La Molina, afl. de l'esq. del Segre.

PRON.: *úrč* (oscil·lant amb *úrš*), a Puigcerdà, Casac. 1920; igual ho he oït sovint des de 1924, a Alp i als pobles veïns; i a *URTX* en l'enq. de 1935 (IX, 121-130). La grafia tradicional era *Urg*, que sonava -g, després ensordida, i es va intentar, per evitar malentesos, canviar-la en *Urtg*, i ara, en definitiva, *Urtx*, única que avui resulta clara. Excel·lent descripció de Pau Vila (*Cerdanya*, p. 260).

MENC. ANT. No figura en l'Acta C. SdUrg., de 839, però sí *Urg* en el Capbreu vulgar (S.X) ¹² copiat a l'arxiu SdUrg. (XXXVII, 18.16). Fou localitat molt important antig. d'excèpcional relleu, primerament, dins Cerdanya: era la seu del vescomtat d'*Urg*, que ja s'esmenta en l'any 966 (CCandi, *BABL* IX, 38) (cf. el doc. de 1079); 1073: «villa de *Urg*» (Ponsich, *Top.* 162); 1079: *Cart.* de Tavèrnoles 93.18 «Sig. vice-comitis de *Urg*»; 1138: «infra terminos ville *Urgensis*» (*BABL* IV, 114). En català, *S. XII: Urg* (P.Pujol, *DocVgUrg.* §14, p. 5.5); 1180-85: *Urg --- Urg --- Urg* (MiretS. *Ant.Doc.Ll.Cat.* 32; *BABL* VII, 164); 1183: Gaucerando de *Urgss --- G.* de *Urg* (*BABL* II, 419); 1185: *Urg*